

Historic place, historic memory: Reuse of the prison camp for detainees at Leros.

In 1912 the Italian army occupied the island of Leros and the area of Lakki became the center of Italian urban planning project for the mastery of the Levant. After the Treaty of Lausanne (1923) the Italians built the G. Rossetti air base in the area of Lepida, which pointed to the planning of the new town of Porto Lago (Lakki).

The air base spreads in the area of Lepida and Agios Georgios, where the Italian barracks stands. It was built between 1934 and 1936 and designed according to Italian rationalism standards.

In 1947 the Dodecanese appended to the Greek domain and the buildings of the air base lapsed to the Greek state's property. From 1949 to 1960 the Italian barracks lodged the "Royal Technique School" –school for the "edification" of young rebels and orphans because of the civil war. At the fifties the Barracks lodged the mental clinic and in 1967 became prison camp for detainees because of the dictatorship.

This design project points out the reuse of the building and its success to a memorial dedicated to the detainees. It's recommended the restoration of the barracks and its interior modulation with a new glass construction.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΤΟΠΟΣ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΝΗΜΗ: ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΥ-ΦΥΛΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΕΡΟΥ

Το 1912 με την κατάληψη της Λέρου από τους Ιταλούς το Λακκί έγινε κέντρο του ιταλικού σχεδιασμού για τον έλεγχο της Ανατολικής Μεσογείου. Μετά τη συνθήκη της Λωζάνης το 1923 άρχισαν οι εργασίες για την δημιουργία μεγάλης αεροναυτικής βάσης στα Λέπιδα η οποία θα οδηγήσει και στην απόφαση σχεδιασμού της πόλης στο Λακκί.

Η αεροναυτική βάση εκτείνεται στην περιοχή Λέπιδα και Αγ. Γεώργιο όπου και βρίσκεται το τετραώροφο κτίριο των ιταλικών στρατώνων. Κτίστηκε περίπου το 1934-36 σύμφωνα με τα πρότυπα του ιταλικού ρασιοναλισμού.

Το 1947 με την προσάρτηση των Δωδεκανήσων στο Ελληνικό κράτος τα ιταλικά κτήρια των στρατιωτικών εγκαταστάσεων πέρασαν στην ιδιοκτησία του ελληνικού δημοσίου. Ο στρατώνας το 1949 έως το 1960 στέγασε τις «Βασιλικές Τεχνικές Σχολές» -κέντρο «εθνικής διαπαιδαγώγησης» νεαρών ανταρτών και παιδιών που βρέθηκαν στον εμφύλιο χωρίς οικογένεια. Την δεκαετία του '50 στέγασε το Ψυχιατρείο και το 1967 μετατράπηκε σε φυλακή εξόριστων πολιτικών κρατουμένων από την Απριλιανή δικτατορία.

Η διπλωματική εργασία στοχεύει στην επανάχρηση του κτιρίου και την ανάδειξή του ως μνημείο αφιερωμένο στους εξόριστους της Απριλιανής δικτατορίας. Προτείνεται η ανασύλωση του υπάρχοντος κτιρίου και η διαμόρφωση του εσωτερικού του με μια νέα κατασκευή από μέταλλο και γυαλί.

Η λέξη εξορία, είναι σύνθετη της φράσης: «έξω των ορίων», σύμφωνα με τα λεξικά νεοελληνικής, ως πρώτη έννοια είναι η εκτός των ορίων της χώρας αποπομπή και διαβίωση κάποιου πολίτη. Ο Κικέρων γράφει: «Η εξορία δεν είναι μια ποινή, αλλά ένα καταφύγιο κι ένας δρόμος σωτηρίας από την επιβολή της ποινής.». Οι ιστορικοί του δικαίου συζητούν ακόμη και σήμερα αν η εξορία –ως προς την αρχική της μορφή στην Ελλάδα και στη Ρώμη – πρέπει να θεωρηθεί ως η άσκηση ενός δικαιώματος ή ως μια ποινική κατάσταση.

Στον ελληνικό 20ο αιώνα μόνο κατ' επέκταση ή μεταφορικά, αλλοιωμένη πάντως στην πρώτη της έννοια, η λέξη εξορία μπορεί να καλύψει την αποπομπή εντός των εθνικών ορίων. Ο εκτοπισμός πριν από την ψήφιση του «ιδιώνυμου» το 1929, με εξαίρεση τη δικτατορία Πάγκαλου που εμφανίζει σχετική μαζικότητα, είναι μεμονωμένος ή ολιγομελής. Ως τόποι εξορίας λειτουργούν τα άγονα νησιά Σκύρος (1924) και Αϊ. Στράτης (1928) βόρεια και στο σύμπλεγμα των Κυκλάδων, Ανάφη και Φολέγανδρος (1924), Ίος (1926), Αμοργός (1927) και Σίκινος. Η εφαρμογή του «ιδιώνυμου» προσθέτει στους τόπους εξορίας και τη Γαύδο.

Στα χρόνια του Εμφυλίου από τα μέσα του 1947 αρχίζουν κύματα μαζικών συλλήψεων και ο αριθμός των πολιτικών εξόριστων αυξάνεται. Εκτός από τα ήδη γνωστά νησιά στους τόπους εξορίας προστίθενται και η Σαμοθράκη, η Θάσος, η Χίος, η Λήμνος, το Τρίκερι, η Αλόνησος, τα Κύθηρα, ενώ συγχρόνως η Γαύδος λειτουργεί ως στρατόπεδο εγκλεισμού πολιτικών κρατούμενων. Κορύφωση η Μακρόνησος. Μετά τις εκλογές του 1950 αρχίζει σταδιακά αποσυμφόρηση και ως αποκλειστικός τόπος εξορίας μένει ο Αϊ. Στράτης για τους πολιτικούς εξόριστους και η Γαύδος για τους πολιτικούς κρατούμενους. Ο τελευταίος εξόριστος φεύγει από τον Αϊ. Στράτη αρχές του 1963.

Παρεμβάλλεται φωτεινό διάλειμμα μικρότερο από τεσσεράμισι χρόνια. Η απριλιανή δικτατορία ξαναλειτουργεί το στρατόπεδο – φυλακή της Γαύδου και στη Λέρο, Λακκί και Παρθένι ανοίγει ακόμα δύο στρατόπεδα – φυλακές, Εκτός από τον μαζικό εγκλεισμό γίνονται και μεμονωμένες εκτοπίσεις αντικαθεστωτικών σε νησιά και ηπειρωτικές περιοχές.

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΤΟΠΙΣΗΣ

Ο θεσμός της εκτόπισης εμφανίζεται στην Ελλάδα με συγκροτημένη νομική μορφή με τη δημοσίευση του νόμου ΤΟΔ/ 1871 «Περί καταδίωξης της ληστείας» (από την κυβέρνηση του Αλέξανδρου Κουμουνδούρου), που τροποποιήθηκε επανειλημμένα για να καλύψει ποικίλες σκοπιμότητες. Μεταξύ άλλων ο νόμος προέβλεπε: «Συγγενείς ανιόντες, σύζυγος, τέκνα, αδελφοί, πενθερός και πενθεράληστου επικεκηρυγμένου εκτοπίζονται από της Στερεάς Ελλάδος εις τας νήσους ή την Πελοπόννησον και τανάπαλιν, ένθα δύναται να εκλέξωσι τόπον διαμονής().»

Με τους νόμους ΒΨΠΕ/ 1901 «Περί αστυνομικής επιτηρήσεως των επί λαθρεμπορία καταδιωκόμενων», ΓΩΛΣΤ/ 1911 «Περί ζωοκλοπής και ζωοκτονίας» και 121/ 1913 «Περί επεκτάσεως του νόμου ΤΟΔ κ.λπ.» η ποινή του εκτοπισμού επεκτάθηκε σε πολλές κατηγορίες σχετικών αδικημάτων, ενώ με τον νόμο 755/ 1917 της κυβέρνησης του Ε. Βενιζέλου, άνοιξε ο δρόμος για την επέκταση του θεσμού της εκτόπισης για «αδικήματα» που αφορούσαν «την ασφάλεια της χώρας» και την «ησυχία των πολιτών».

Στις 19/21-4-1924 η κυβέρνηση Παπαναστασίου εξέδωσε το νομοθετικό διάταγμα «Περί συστάσεως εν εκάστω επιτρόπων ασφαλείας», με τον οποίο καθιερώνεται η εκτόπιση για πολιτικούς λόγους. Το 1929 η κυβέρνηση Βενιζέλου εξέδωσε τον Ν. 4229 που έμεινε γνωστός ως «Ιδιώνυμο». Με τον νόμο αυτό κωδικοποιήθηκε ολοκληρωτικά η καταδίωξη των κομμουνιστικών ιδεών και δραστηριοτήτων. Μετά την κατοχή και την ανώμαλη πολιτική περίοδο που ακολούθησε εκδόθηκαν πολλοί νέοι νόμοι και διατάγματα για εκτοπίσεις. Ιστορικό είναι το ψήφισμα ΟΓ του 1949 «Περί μέτρων εθνικής αναμορφώσεως» με το οποίο συνίσταται ο «Οργανισμός Αναμορφωτηρίων Μακρονήσου».

Μετά τη λήξη του εμφυλίου πολέμου και σ' όλη τη διάρκεια της δεκαετίας του 1950, ο θεσμός της εκτόπισης εφαρμόστηκε σε μεγάλο βαθμό για πλήθος περιπτώσεων, ενώ από τις αρχές της δεκαετίας του 1960 η εφαρμογή του περιορίστηκε αισθητά. Με την επικράτηση του Απριλιανού καθεστώτος του 1967, χιλιάδες πολίτες εκτοπίστηκαν σε διάφορα απόμακρα μέρη της χώρας, λόγω της πολιτικής δράσης και των φρονημάτων τους.

Από τις πρώτες ενέργειες της Απριλιανής δικτατορίας ήταν η σύλληψη χιλιάδων Αριστερών και η συγκέντρωσή τους στον Ιππόδρομο του Φαλήρου. Ύστερα από λίγες μέρες, οι κρατούμενοι μεταφέρθηκαν με αρματαγωγά του στόλου στη Γαύδο, όπου αναβίωσε το κλειστό από το 1960 στρατόπεδο και στη Λέρο όπου ιδρύθηκαν άλλα δύο στρατόπεδα στο Παρθέني και στο Λακκί.

Στον παλιό Ιταλικό στρατώνα της αεροναυτικής βάσης του Αγ. Γεωργίου (Λακκί) φιλοξενούνται 1200 κρατούμενοι κυρίως εργάτες, αγρότες και υπαλλήλους σε αντίθεση με τους κρατούμενους στο Παρθέني που αποτελούσαν την «διανοήση της Αριστεράς»: αρχιτέκτονες, γιατροί, δημοσιογράφοι και πολιτικά στελέχη.

Και στα δύο στρατόπεδα οι κρατούμενοι προσπαθούν να οργανώσουν τη ζωή τους και να συνεχίσουν όσο και με όποια μέσα μπορούν την πολιτική τους δράση. « Η μάχη για τα δικαιώματα των αναπήρων και των ηλικιωμένων, για τα βιβλία... η άφιξη τρανζίστορ σε κουτί βουτύρου, η χειρόγραφη παράνομη εφημερίδα «Το Λακκί» των αντιδωδεκατικών...», θυμάται ο έγκλειστος στο Παρθέني και στον Αγ. Γεώργιο και στο Παρθέني Σοφιανός Χρυσοστομίδης. Ο Μανώλης Γλέζος, έγκλειστος στο στρατόπεδο του Παρθενίου, έμαθε από τα βιβλία του καρδιολόγου Γεωργίου για ένα ερειπωμένο ξωκλήσι, εκεί κοντά, της Αγ. Ματρώνας (Αγ. Κιουρά). Η ιδέα του της επισκευής συνταίριαξε με τις σκέψεις για την εικονογράφηση μιας εκκλησίας, των έγκλειστων, επίσης, ζωγράφων Κυριάκου Τσακίρη και Αντώνη Καραγιάννη. Ο νέος ηγούμενος έξυσε και ασβέστωσε πολλά από τα «έργα των κομμουνιστών» ενώ κάποια σώθηκαν μετά από αντιδράσεις του τύπου, των καλλιτεχνών και της Ελβετικής αρχαιολογικής σχολής .

Σήμερα οι στρατώνες στο Παρθέني χρησιμοποιούνται σαν στρατιωτικές αποθήκες ενώ στον Αγ. Γεώργιο εγκαταλείφθηκαν. Το μοναδικό μνημείο στο νησί της περιόδου της Απριλιανής Δικτατορίας, αποτελεί η Αγ. Ματρώνα- που το 1983 κυρήσσεται διατηρητέα.

Τοκτίριο του Ιταλικού στρατώνα εγκατελειμένο όταν έπαψε να στεγάσει τις Βασιλικές Τεχνικές Σχολές (1949- 1953). (φωτ.: ΓΑΚ- Τοπικό αρχείο Λέρου)

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΤΟΠΟΣ, ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΝΗΜΗ

Ιστορικοί τόποι σύμφωνα με διεθνείς συμβάσεις, θεωρούνται οι τόποι που συνδέονται με άτομα ή ομάδα ατόμων, πράξεις ή γεγονότα ιδιαίτερης σημασίας για την πολιτική, τη στρατιωτική, ιστορική, την ιστορία του πνεύματος, την μυθολογία, τους θρύλους και τις παραδόσεις ενός λαού.

Ο τρόπος που οργανώθηκαν και λειτούργησαν τα στρατόπεδα πολιτικών κρατούμενων τα καθιερώνουν ως ένα τόπους που ασκήθηκε βία από την εξουσία για θέματα ιδεολογίας, πίστης και αρχών σε χιλιάδες κρατούμενους, τόπους αναφοράς, μνήμης, αφύπνισης και ευθύνης. Στη συλλογική μνήμη τα στρατόπεδα είναι απολύτως ταυτόσημα με τις πολιτικές διακρίσεις, τον εμφύλιο και το ατομικό μαρτύριο. Τόποι αποκλεισμού και βασανισμού.

Παράλληλα όμως, σ' αυτούς τους τόπους, οι κρατούμενοι οργάνωσαν μια ιδιότυπη κοινωνία που ανέπτυξε, μια δική της πολιτιστική κατάσταση, καθώς πολλοί απ' αυτούς ήταν καλλιτέχνες και διανοούμενοι. Εμφανίστηκαν να διαθέτουν τεράστια αποθέματα αλtruισμού, αφοσίωσης, ανιδιοτέλειας και αντοχής, προκειμένου να οδηγήσουν την χώρα τους σε αυτό που θεωρούσαν πως αντιπροσώπευε τον δρόμο της ελευθερίας της. Έτσι στην συλλογική μνήμη είναι ταυτόχρονα εντυπωμένη η ύπαρξη μιας παιδείας προσφοράς και αφοσίωσης στην συλλογικότητα και όχι στα ατομικά συμφέροντα, που προσδιόρισε τελικά τις αντιδράσεις των ανθρώπων στην εξορία.

Από τη μεταπολίτευση και μετά, οι ιστορικές περίοδοι των μαζικών εκτοπισμών αλλά και του εμφυλίου θεωρήθηκε πως έπρεπε να περάσουν στον χώρο της λήθης. Η λήθη, δηλαδή η κατάργηση ή η αλλοίωση της ιστορικής μνήμης, υπήρξε μια πολιτική διεκδίκηση που χρησιμοποιήθηκε με συστηματικούς τρόπους, προκειμένου να αποδεσμευτεί η ελληνική κοινωνία από την μισαλλοδοξία του εμφυλίου και της δικτατορίας. Έντονη υπήρξε η πρόθεση της πολιτείας για την εξάλειψη των στρατοπέδων, αυτών των χώρων «απαίσιων μνήμης».

Ατομική και συλλογική μνήμη συνυπάρχουν στον χρόνο, συσχετίζονται και αλληλοεπηρεάζονται, πέρα από την ύπαρξη διαφορετικών μνημών σε κάθε γενιά. Παρόλα αυτά ακόμη κι αν η αυτοβιογραφική μνήμη, δηλαδή η ανάμνηση που έχει κανείς για ένα γεγονός που έζησε, είναι ατομική, τα διδάγματα τόσο του ίδιου του ατόμου όσο και άλλων

Φωτογραφία των πολιτικών κρατούμενων στη Λέρο. Διακρίνονται οι Λ. Βουτσάς, Γ. Κουτρούκης, Κ. Τσακίρης, Μ. Δούκα, Γ. Μιχαλόπουλος, Α. Μιχαλοπούλου και Δ. Τάσος (φωτ.: ΓΑΚ- Τοπικό αρχείο Λέρου)

που δεν ήταν παρόντα σ' αυτό το ιστορικό επεισόδιο μπορούν να γίνουν κτήμα ολόκληρης της κοινότητας.

Αν και είναι ορθό ότι καταρχήν υπάρχει μόνο η ατομική μνήμη είναι επίσης γεγονός, πως με το πέρασμα του χρόνου, όσο οι κοινωνίες γίνονται πιο περίπλοκες, οι αναμνήσεις «αποκρυσταλλώνονται» σε θεσμούς εντελώς διαφορετικής μορφής, έτσι ώστε η συλλογική μνήμη μιας κοινότητας να αποτελεί τελικά ένα είδος κληρονομιάς με την οποία το άτομο έρχεται σε επαφή από τη γέννησή του. Οι μνήμες, λόγω του περάσματος του χρόνου δεν είναι δυνατόν πάντα να διατηρούνται ως προσωπικά βιώματα. Καταλήγουν λοιπόν σε κοινωνικούς «θύλακες» (αρχεία, μνημεία, μουσεία), σε πολλαπλούς τρόπους μνήμης, οικοδομώντας μια παράδοση που προηγείται των ατόμων που ζουν.

Η κατασκευή ενός μουσείου- μνημείου στο στρατόπεδο του Αγ. Γεωργίου θα στηριχτεί στην μορφή του «θύλακα», μια οργανική μορφή, που θα ενσωματωθεί στο κτίριο του στρατώνα. Ο «θύλακας» θα αποτελέσει ένα μνημείο του οποίου το εσωτερικό διαμορφώνεται για να δεχθεί χώρους, αρχεία, βιβλία, αντικείμενα μνήμης και αναφοράς στους εξόριστους όλων των πολιτικών περιόδων, τους κρατούμενους της Απριλιανής Δικτατορίας, καθώς και τους κατοίκους της Λέρου που συνδέθηκαν με τους δεύτερους και βίωσαν τον «στιγματισμό» του νησιού τους σαν τόπο εξορίας.

Τοιχογραφία άγνωστου κρατούμενου στο ισόγειο του Ιταλικού στρατώνα που εικονίζει τον οικισμό του Παντελιού. Διατηρείται μέχρι σήμερα παρά τις μεγάλες φθορές που έχει υποστεί το κτίριο.

Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΑΠΟΙΚΙΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΙΤΑΛΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΩΝΑΣ

Αεροφωτογραφία τμήματος της πόλης του Λακκιού (Porto Lago) στα μέσα της δεκαετίας του '30. (φωτ.: ΓΑΚ- Τοπικό Αρχείο Λέρου)

Άποψη του κέντρου της πόλης. Διακρίνονται το Δημαρχείο, το ξενοδοχείο "Roma" και το κινηματοθέατρο. (φωτ.: "Το πανόραμα της Λέρου", Μανώλης Ήσυχος, Λέρος 1989)

Η πόλη του Λακκιού στη Λέρο μαζί με την πόλη Sabaudia στην Ιταλία και την γειτονιά Weissenhof στην Στουτγάρδη αποτελούν τα μοναδικά οικιστικά σύνολα κτισμένα με το Διεθνές Στυλ. Η αρχή της δεκαετίας του '30 που συμπίπτει με την εποχή που σχεδιάζεται το Λακκί, είναι η εποχή που ο φασισμός θέλοντας να προβάλλει νεωτεριστικά χαρακτηριστικά, υιοθετεί το μοντέρνο κίνημα και σταδιακά ο ρασιοναλισμός (ορθολογισμός) γίνεται η επίσημη αρχιτεκτονική έκφραση του καθεστώτος. Κύρια χαρακτηριστικά του οι λευκές επιφάνειες, τα μεγάλα οριζόντια ανοίγματα, τα οριζόντια κιγκλιδώματα, η έλλειψη διακοσμητικών στοιχείων και οι κυβικές φόρμες.

«Ο δρόμος από την πληθωρικότητα του Βενετικού ρομαντισμού που αργότερα κατέληξε στο Διεθνές Στυλ στα Δωδεκάνησα» αναφέρει ο Α. Αντωνιάδης «χαράχτηκε από τρεις προσωπικότητες... Μόνο ένας απ' αυτούς ήταν αρχιτέκτονας ο Florestano Di Fausto, οι άλλοι δύο ήταν διορισμένοι από τον Μουσσολίνι, Διοικητές της Δωδεκανήσου, ο Mario Lago και ο διάδοχος του Cesare De Vecchi. Ο Mario Lago πραγματοποίησε πρώτος δημόσια έργα στα Δωδεκάνησα έχοντας στενό συνεργάτη τον Florestano Di Fausto.

Στη Λέρο παράλληλα με την χάραξη της νέας πόλης του Porto Lago (Λακκί), στις αρχές του '30, ξεκινάει και η κατασκευή της Αεροναυτικής Βάσης "G. Rosetti" στην περιοχή Λέπιδα και Αγ. Γεώργιο. Ο διάδοχος του Mario Lago, De Vecchi επιβάλλει το Διεθνές Στυλ σε όλα σχεδόν τα κτήρια του Λακκιού αλλά και στα μεγάλα κτήρια του Ναυστάθμου στον Αγ. Γεώργιο που κτίζονται περίπου το 1936. Ένα από αυτά είναι και το κτίριο του Ιταλικού στρατώνα που αργότερα θα μετατραπεί σε στρατόπεδο πολιτικών κρατουμένων.

Ο αρχιτέκτονας του στρατώνα παραμένει άγνωστος, αφού ο De Vecchi ενεργώντας δικτατορικά δεν ανέφερε τα ονόματα των αρχιτεκτόνων των έργων, ενώ αγνοούνται και τα σχέδια του. Στο τετραώροφο, κυβικής φόρμας, κτίριο είναι διακριτές οι νεοκλασικές επιρροές (συμμετρία όγκων, μεγάλη κλίμακα μνημειακού χαρακτήρα) αλλά και η επίδραση του ρασιοναλισμού με τις καθαρές όψεις και τα μεγάλα ανοίγματα. Το εσωτερικό του διαμορφώνεται χρησιμοποιώντας τεκτονικά στοιχεία της κλασικής παράδοσης όπως η αψίδα, ο συνεχής τοίχος, η κολώνα και ο πεσσός και έχοντας ως χαρακτηριστικά την συμμετρία και την κατασκευαστική ευκρίνεια.

Τόσο ο ρασιοναλισμός όσο και η μνημειακή αρχιτεκτονική αποτέλεσαν εκφράσεις της φασιστικής ιδεολογίας, ανάλογα με τις επιλογές διαφόρων αρχιτεκτονικών ομάδων και τις εκάστοτε σχέσεις τους με το καθεστώς, και αποδεικνύουν τη συνέχεια της αρχιτεκτονικής μέσω της πολιτικής εξουσίας.

Το κτίριο του Ιταλικού στρατώνα κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του σαν Βασιλικές Τεχνικές Σχολές (1949- 1953). (φωτ.: προσωπικό αρχείο Δ. Φυλακούρη)

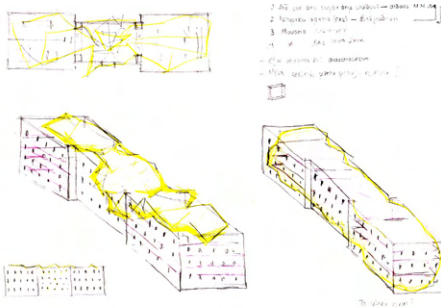
ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ- ΜΝΗΜΕΙΟΥ

Η διπλωματική εργασία αποτελεί μια πρόταση για την ανασύλωση του υπάρχοντος κτιρίου του στρατώνα και την κατασκευή ενός μουσείου που θα τοποθετηθεί στο εσωτερικό του πρώτου. Η οργανική μορφή της νέας κατασκευής έχοντας συμβολικό χαρακτήρα (θύλακα), περιορίζεται στο εσωτερικό του στρατώνα και δεν αλλοιώνει τις όψεις του διατηρώντας τα ιδιότυπα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά και την μνημειακότητά του.

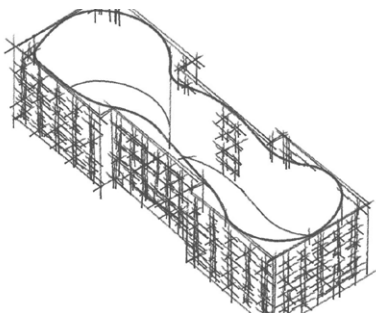
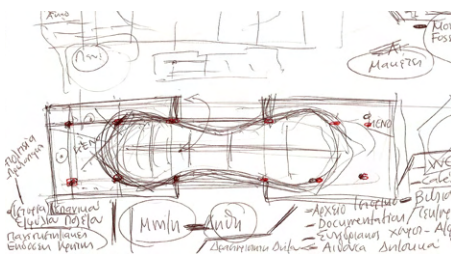
Οι εξωτερικοί τοίχοι και οι όψεις του στρατώνα αποκαθίστανται και στο εσωτερικό του διατηρείται μόνο ο σκελετός του (κολώνες, δοκάρια). Σε αυτόν θα ενσωματωθεί ο μεταλλικός σκελετός του «θύλακα», ο οποίος αποτελείται από εγκάρσιες κυρτές δοκούς 30εκ. που δένουν στα δοκάρια και τις κολώνες του υπάρχοντος κτιρίου. Οι δοκοί συνδέονται με μεταλλικές ράβδους τετράγωνης διατομής 10εκ., πάνω στις οποίες θα τοποθετηθεί το γυάλινο περίβλημα του μουσείου. Υαλοκατασκευή τοποθετείται και στην οροφή του στρατώνα.

Οι εισόδοι στο κτίριο του μουσείου βρίσκονται πίσω από τις εισόδους του στρατώνα και στα δύο άκρα του «θύλακα» βρίσκονται δύο έξοδοι από το εσωτερικό του προς το εσωτερικό του στρατώνα. Ο όγκος της κατασκευής καλύπτει τρία πατώματα. Οι χρήσεις στους ορόφους κατανέμονται συμμετρικά ως προς το κέντρο του μουσείου που βρίσκονται οι ανελκυστήρες και οι σκάλες. Στο ισόγειο βρίσκονται τα γραφεία της γραμματείας και των πληροφοριών, εγκατάσταση που φιλοξενεί εκθέσεις φωτογραφιών και εστιατόριο – κυλικείο. Στον πρώτο όροφο βρίσκεται η βιβλιοθήκη, το γραφείο του υπεύθυνου με αρχαιακό υλικό και αναγνωστήριο. Στον δεύτερο όροφο βρίσκεται το αμφιθέατρο και μόνιμη έκθεση με αντικείμενα των κρατούμενων της δικτατορίας. Στο τμήμα του κτιρίου που βρίσκεται το αμφιθέατρο οι εσωτερικές κολώνες σταματούν στον πρώτο όροφο και τα δοκάρια ενισχύονται και μετατοπίζονται λόγω του ύψους του.

Στην κατασκευή του «θύλακα» χρησιμοποιείται το ατσάλι για τον σκελετό του και το γυαλί για το κέλυφός του. Στο εσωτερικό του οι πλάκες και το αμφιθέατρο είναι κατασκευασμένα από κυψελωτό σκυρόδεμα (ελαφρομπετόν). Οι τοίχοι των κλειστών χώρων (γραφεία, τουαλέτες, κυλικείο) είναι ξύλινοι καθώς και η εγκατάσταση της βιβλιοθήκης. Οι σκάλες και οι δυο εγκαταστάσεις των εκθέσεων είναι σιδερένιες.

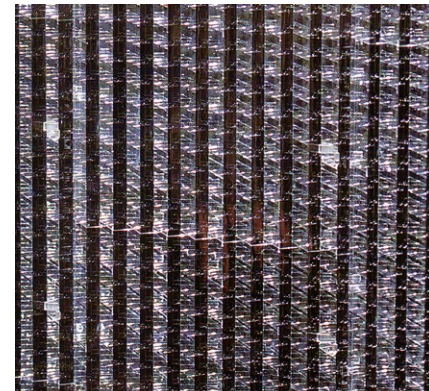
1. Αξ. με την οροφή υπάρχοντος κτιρίου
2. Τοίχος κτιρίου (παλιό) - Εξωτερικός
3. Μουσείο
4. Πλ. - Δοκάρια
5. Πλ. - Δοκάρια
6. Πλ. - Δοκάρια
7. Πλ. - Δοκάρια
8. Πλ. - Δοκάρια
9. Πλ. - Δοκάρια
10. Πλ. - Δοκάρια
11. Πλ. - Δοκάρια
12. Πλ. - Δοκάρια
13. Πλ. - Δοκάρια
14. Πλ. - Δοκάρια
15. Πλ. - Δοκάρια
16. Πλ. - Δοκάρια
17. Πλ. - Δοκάρια
18. Πλ. - Δοκάρια
19. Πλ. - Δοκάρια
20. Πλ. - Δοκάρια
21. Πλ. - Δοκάρια
22. Πλ. - Δοκάρια
23. Πλ. - Δοκάρια
24. Πλ. - Δοκάρια
25. Πλ. - Δοκάρια
26. Πλ. - Δοκάρια
27. Πλ. - Δοκάρια
28. Πλ. - Δοκάρια
29. Πλ. - Δοκάρια
30. Πλ. - Δοκάρια
31. Πλ. - Δοκάρια
32. Πλ. - Δοκάρια
33. Πλ. - Δοκάρια
34. Πλ. - Δοκάρια
35. Πλ. - Δοκάρια
36. Πλ. - Δοκάρια
37. Πλ. - Δοκάρια
38. Πλ. - Δοκάρια
39. Πλ. - Δοκάρια
40. Πλ. - Δοκάρια
41. Πλ. - Δοκάρια
42. Πλ. - Δοκάρια
43. Πλ. - Δοκάρια
44. Πλ. - Δοκάρια
45. Πλ. - Δοκάρια
46. Πλ. - Δοκάρια
47. Πλ. - Δοκάρια
48. Πλ. - Δοκάρια
49. Πλ. - Δοκάρια
50. Πλ. - Δοκάρια
51. Πλ. - Δοκάρια
52. Πλ. - Δοκάρια
53. Πλ. - Δοκάρια
54. Πλ. - Δοκάρια
55. Πλ. - Δοκάρια
56. Πλ. - Δοκάρια
57. Πλ. - Δοκάρια
58. Πλ. - Δοκάρια
59. Πλ. - Δοκάρια
60. Πλ. - Δοκάρια
61. Πλ. - Δοκάρια
62. Πλ. - Δοκάρια
63. Πλ. - Δοκάρια
64. Πλ. - Δοκάρια
65. Πλ. - Δοκάρια
66. Πλ. - Δοκάρια
67. Πλ. - Δοκάρια
68. Πλ. - Δοκάρια
69. Πλ. - Δοκάρια
70. Πλ. - Δοκάρια
71. Πλ. - Δοκάρια
72. Πλ. - Δοκάρια
73. Πλ. - Δοκάρια
74. Πλ. - Δοκάρια
75. Πλ. - Δοκάρια
76. Πλ. - Δοκάρια
77. Πλ. - Δοκάρια
78. Πλ. - Δοκάρια
79. Πλ. - Δοκάρια
80. Πλ. - Δοκάρια
81. Πλ. - Δοκάρια
82. Πλ. - Δοκάρια
83. Πλ. - Δοκάρια
84. Πλ. - Δοκάρια
85. Πλ. - Δοκάρια
86. Πλ. - Δοκάρια
87. Πλ. - Δοκάρια
88. Πλ. - Δοκάρια
89. Πλ. - Δοκάρια
90. Πλ. - Δοκάρια
91. Πλ. - Δοκάρια
92. Πλ. - Δοκάρια
93. Πλ. - Δοκάρια
94. Πλ. - Δοκάρια
95. Πλ. - Δοκάρια
96. Πλ. - Δοκάρια
97. Πλ. - Δοκάρια
98. Πλ. - Δοκάρια
99. Πλ. - Δοκάρια
100. Πλ. - Δοκάρια

Προσχέδια για την κατασκευή του μουσείου-μνημείου στο εσωτερικό του στρατώνα.

Η υαλοκατασκευή του κελύφους του μουσείου αποτελείται από διπλό μονωτικό τζάμι (Thermoplus energy high- yield glass) που εξασφαλίζει την σταθερή θερμοκρασία στο εσωτερικό του όλες τις εποχές. Χρησιμοποιείται σε μεγάλες υαλοκατασκευές με νότιο, νοτιοδυτικό και νοτιοανατολικό προσανατολισμό, σε γυάλινες οροφές και αίθρια. Διατίθεται σε συγκεκριμένο πάχος και μπορεί να συνδυαστεί με ενισχυμένης αντοχής στη φωτιά πολυστρωματικό τζάμι.

Η υαλοκατασκευή της οροφής αποτελείται από ένα σύστημα μονωτικών τζαμιών και ενός φίλτρου ηλιακού φωτός (Micro daylight screen, daylight raster) που προσφέρει την υψηλότερη απόδοση φωτός στον χώρο και ομοιόμορφη κατανομή φωτεινότητας. Σε αυτό το σύστημα μικρές πλαστικές γρίλιες τοποθετούνται στον κενό χώρο μεταξύ των τζαμιών και ρυθμίζονται σε συγκεκριμένη κατεύθυνση. Οι γρίλιες κατασκευάζονται από πλαστικό και υψηλής ποιότητας αλουμίνιο που προστατεύεται από την οξείδωση. Εγκάρσιες και διαμήκεις μονάδες από γρίλιες εγκαθίστανται έτσι ώστε οι διαμήκεις να προσανατολίζονται από την ανατολή προς τη δύση, όταν η υαλοκατασκευή έχει νότιο προσανατολισμό και να αντανakλούν το άμεσο ηλιακό φως. Το σύστημα χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1993 για την κατασκευή οροφής σε εκθεσιακό και συνεδριακό κέντρο στη Linz (Herzog und Partner, Munich). Κατασκευάζεται από τις Lichtplanung Bartenbach και Siemens AG.

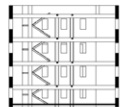
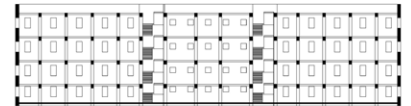
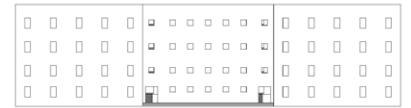
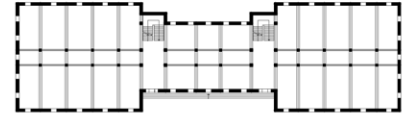
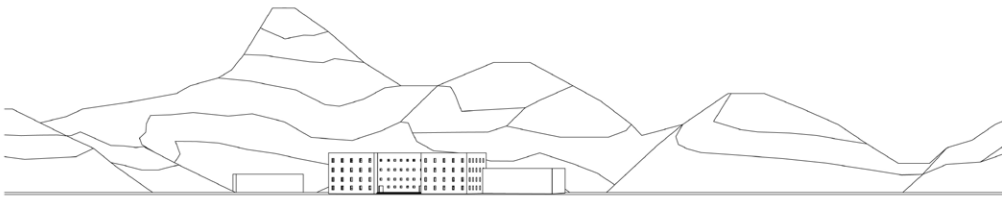
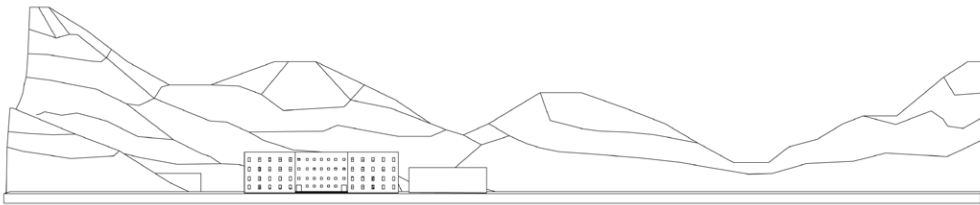
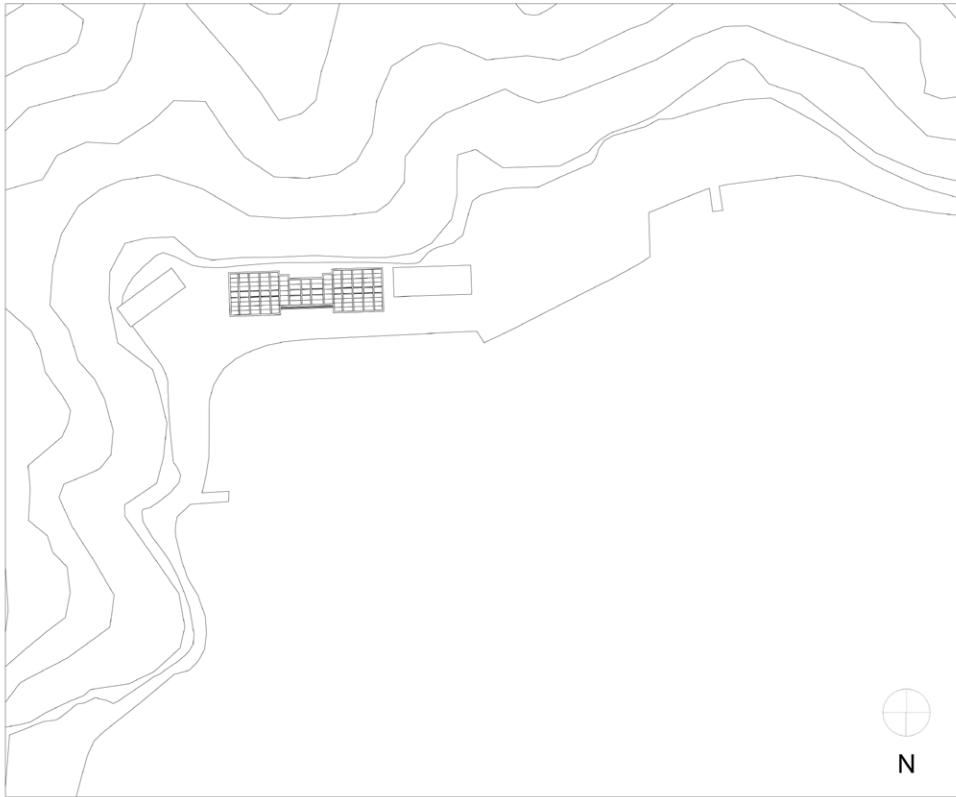

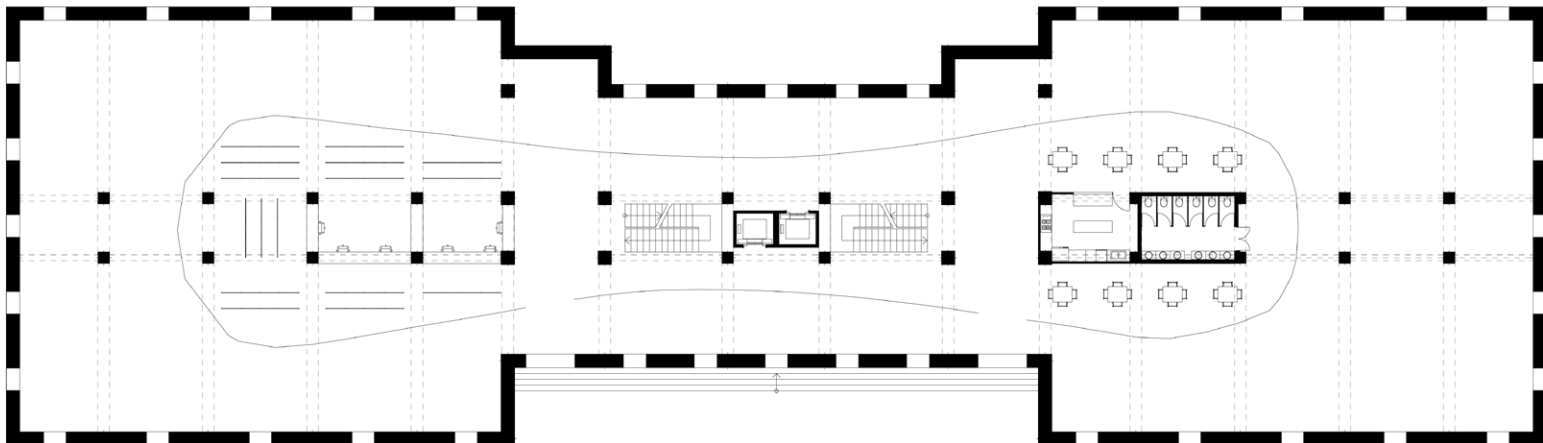
Micro daylight screen, daylight raster

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ

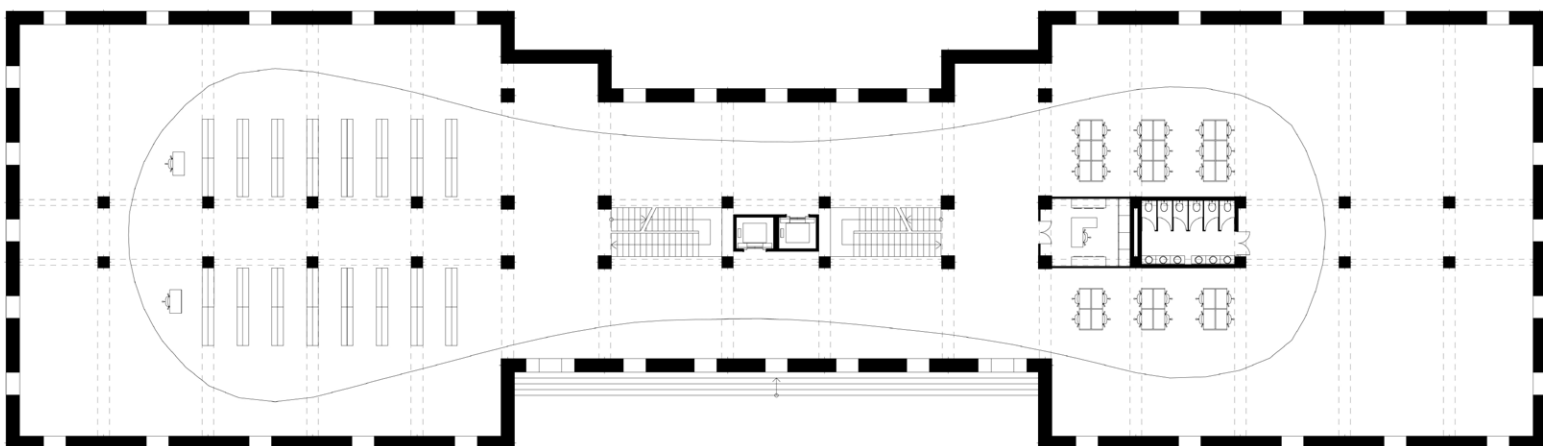

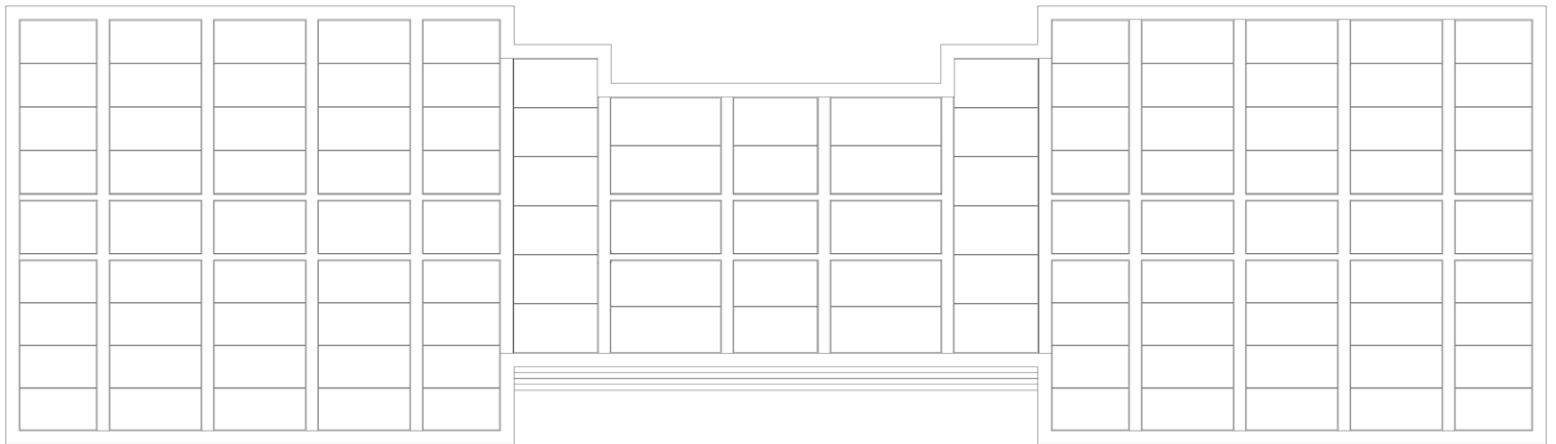
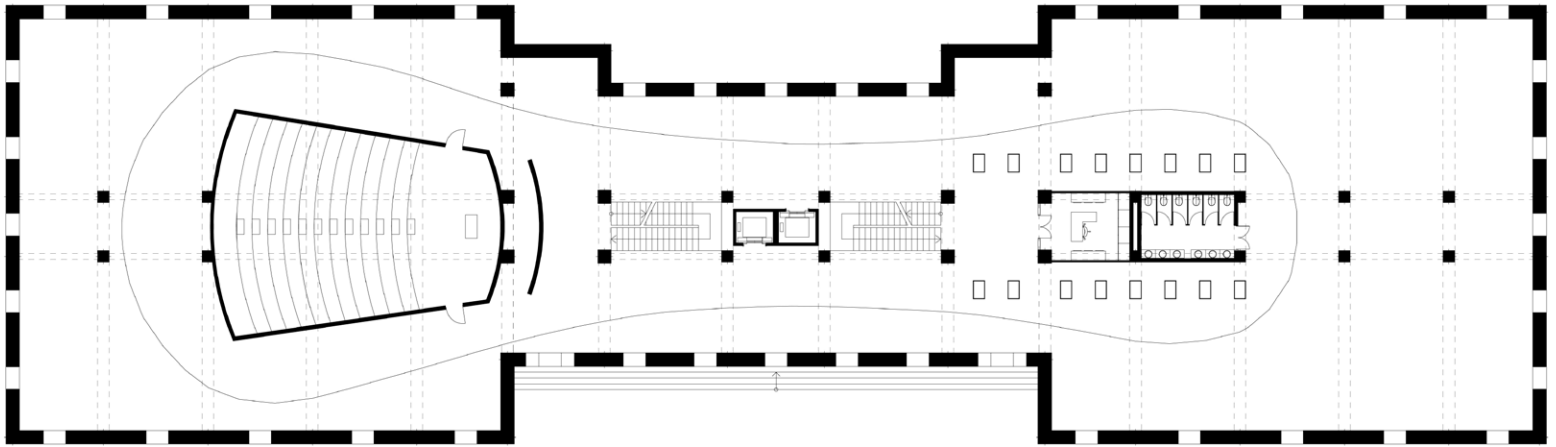
Ο ΣΤΡΑΤΩΝΑΣ ΣΗΜΕΡΑ

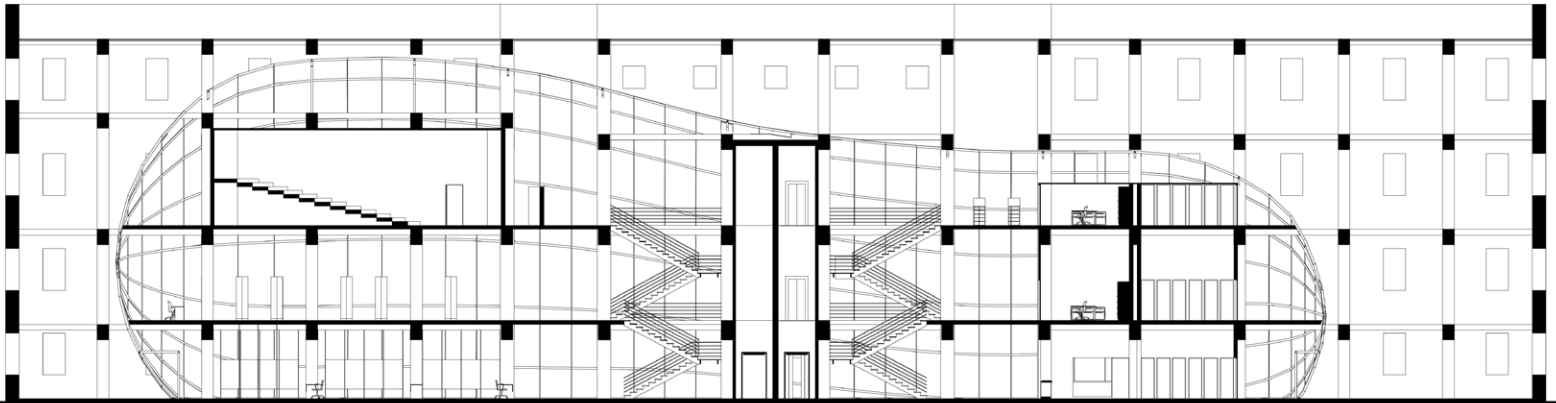

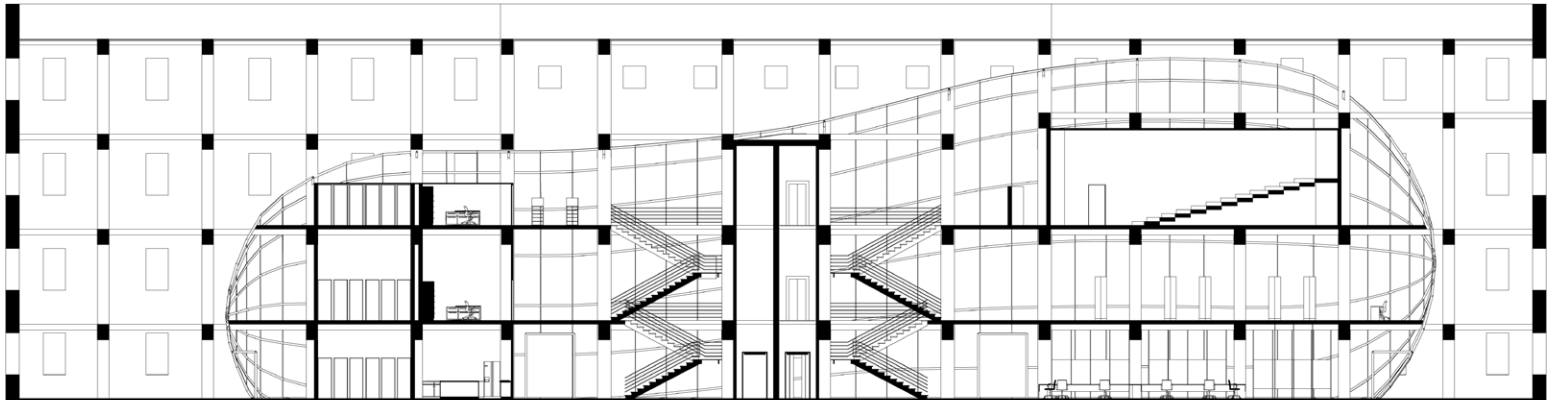
0 1 2 4 6 8 10m

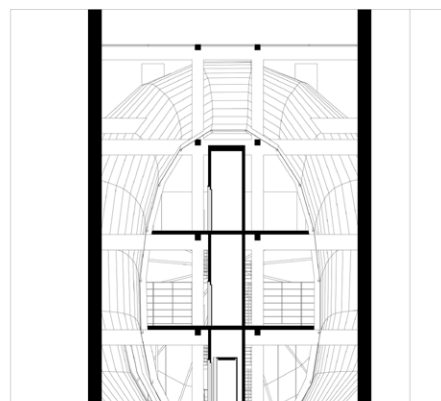
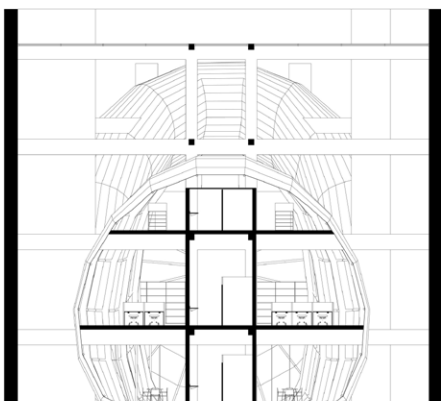

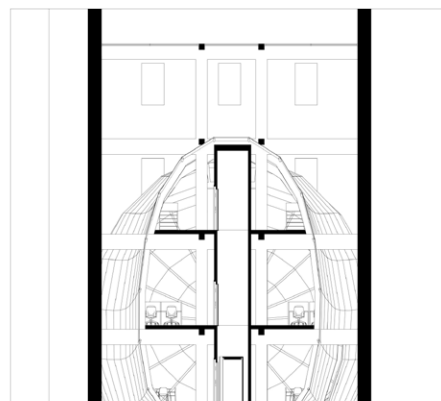
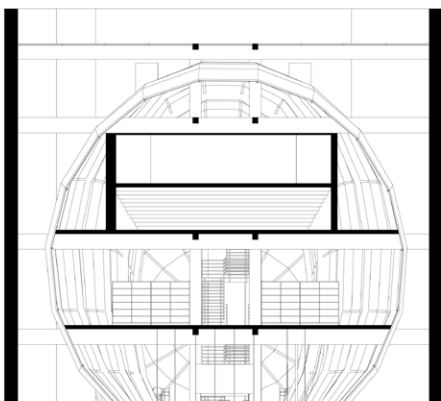

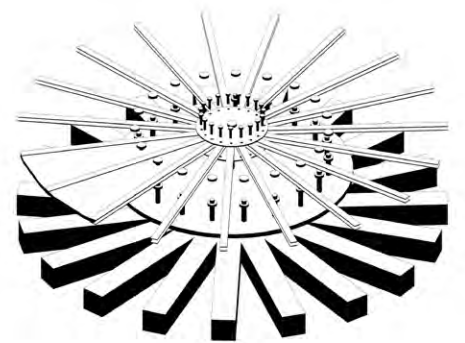
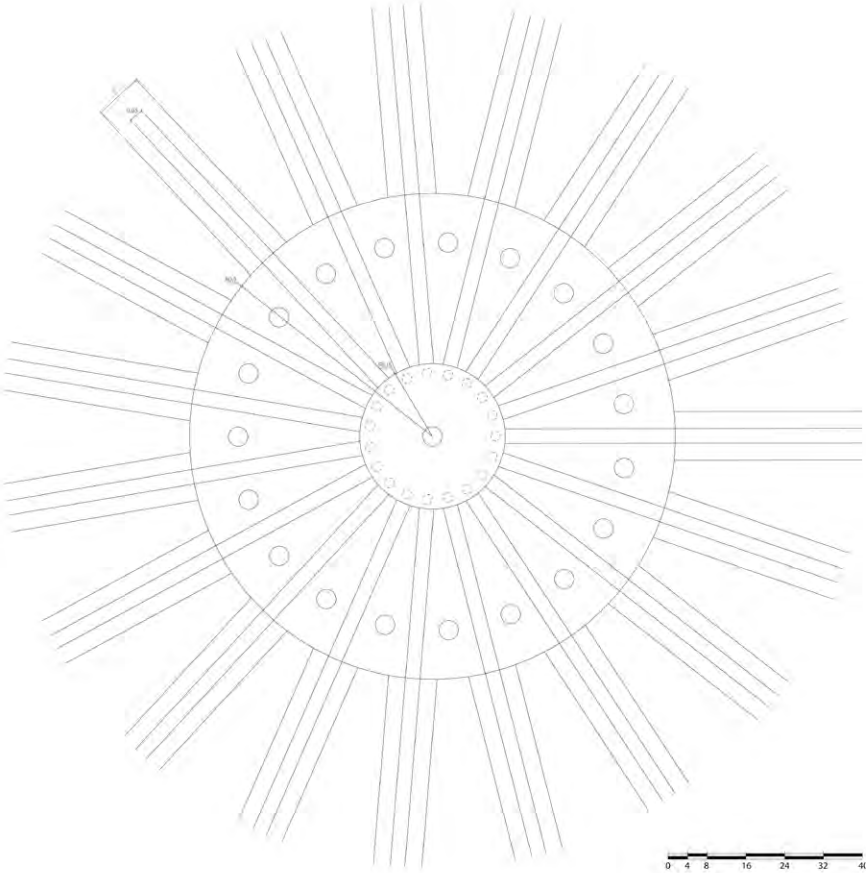
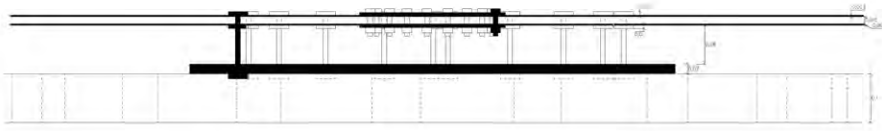
0 1 2 4 6 8 10m

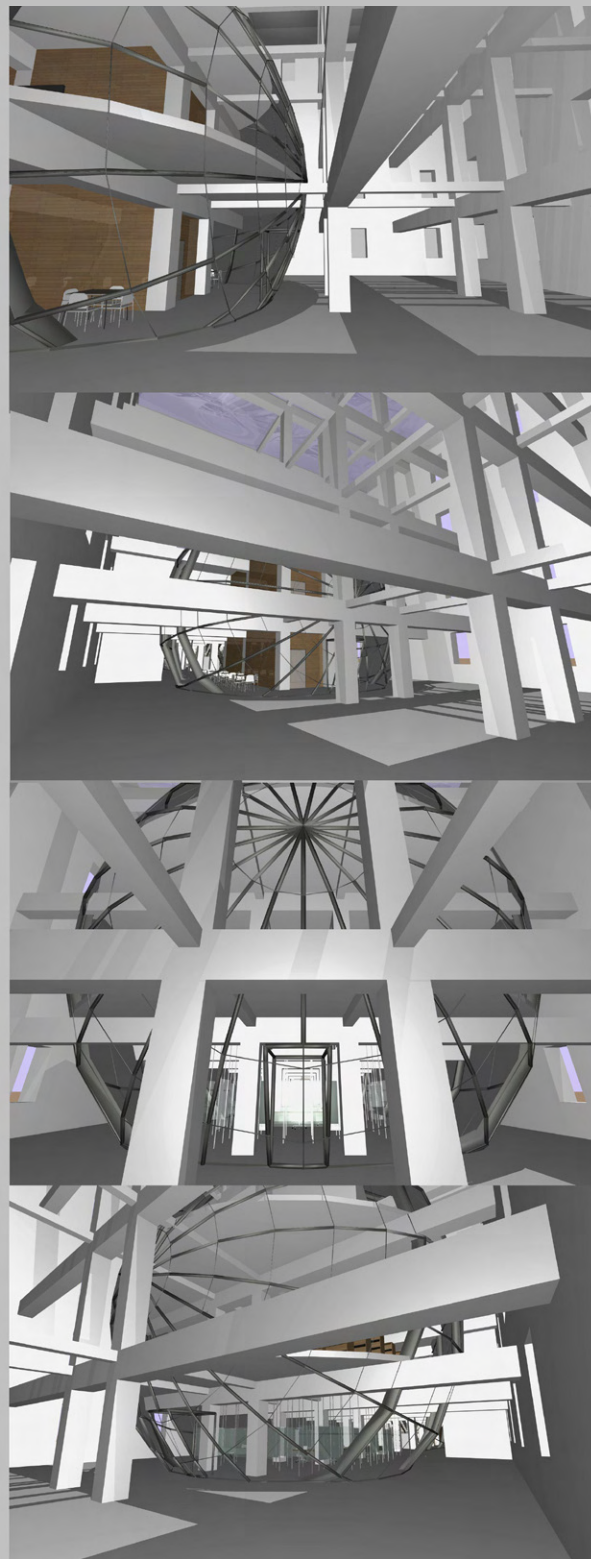
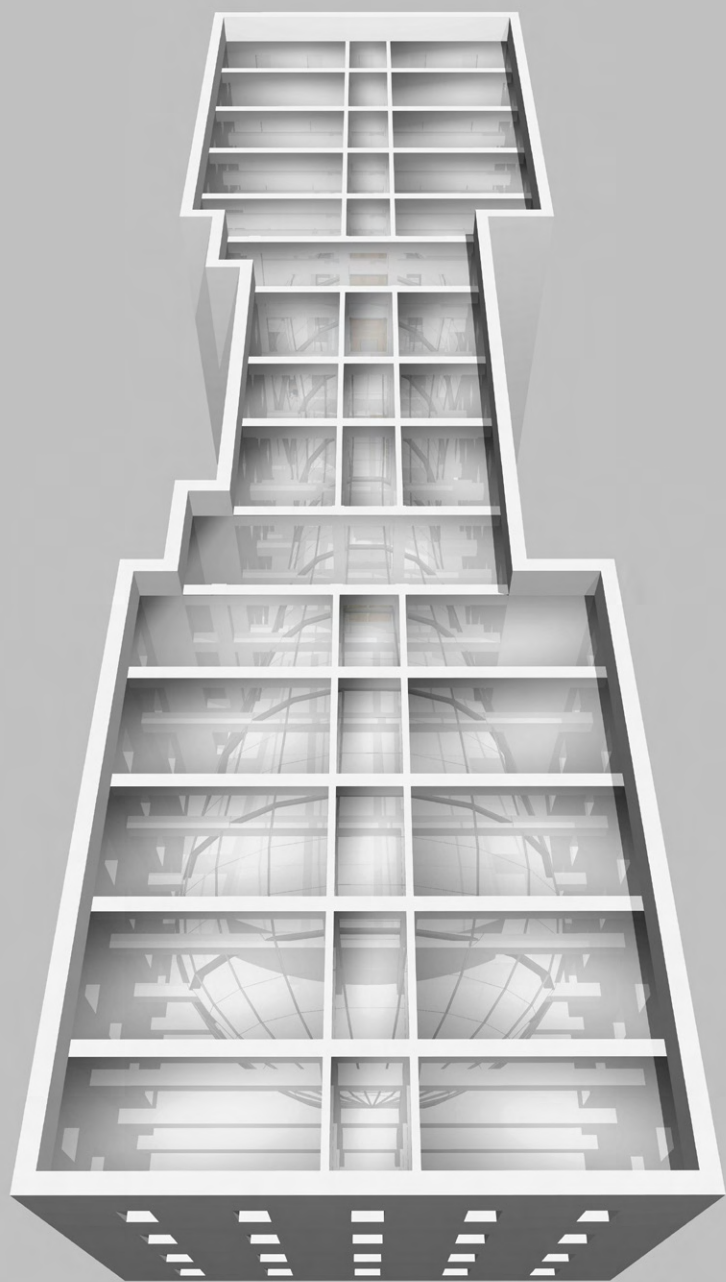

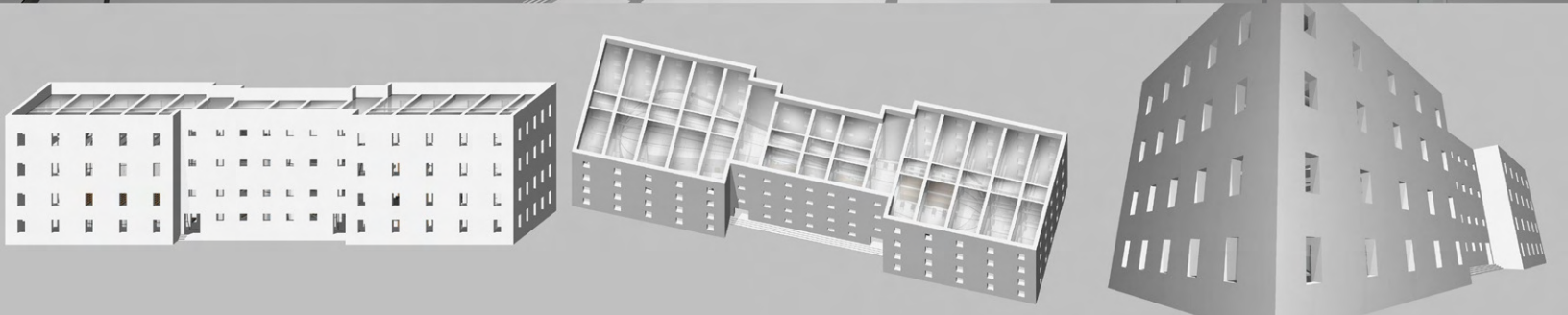

0 1 2 4 6 8 10m

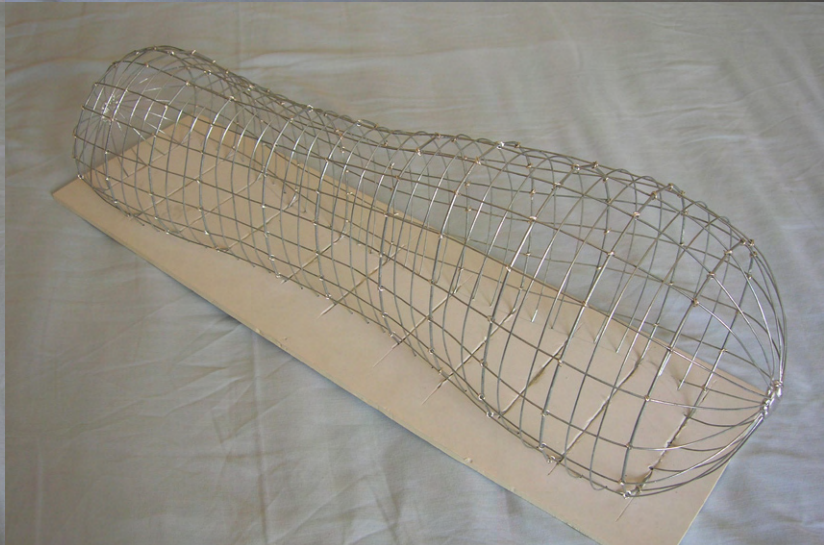
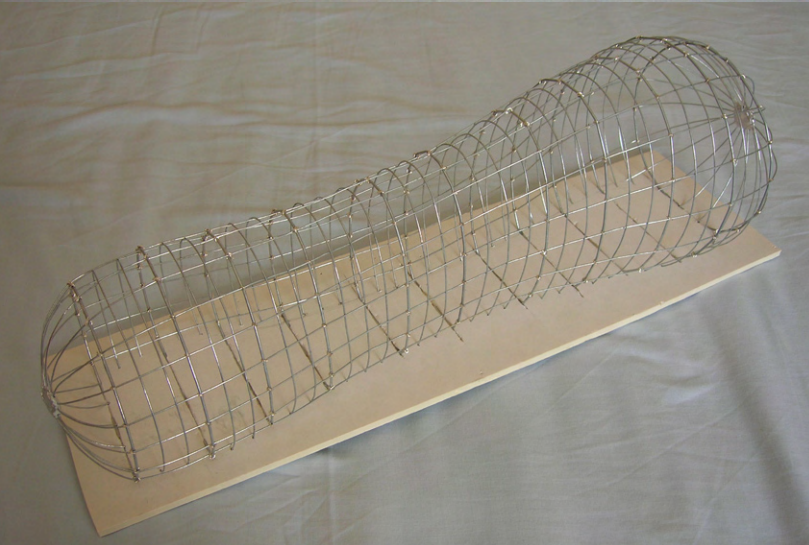
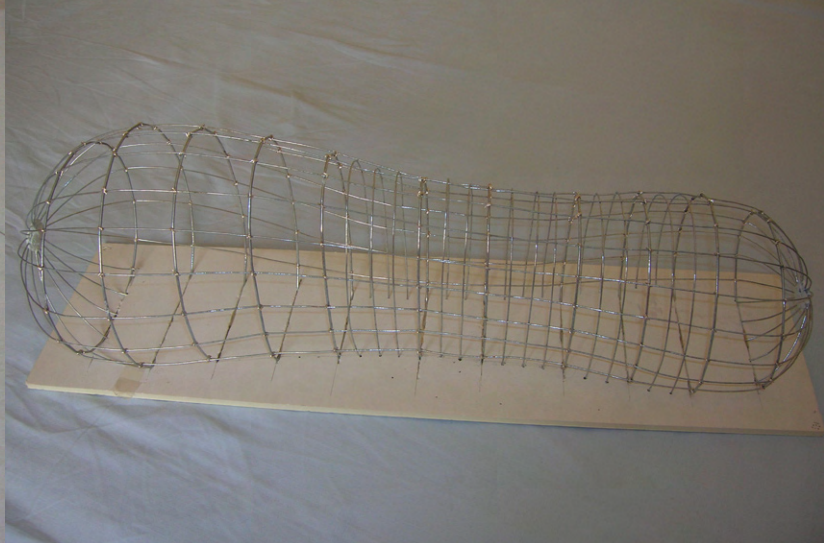
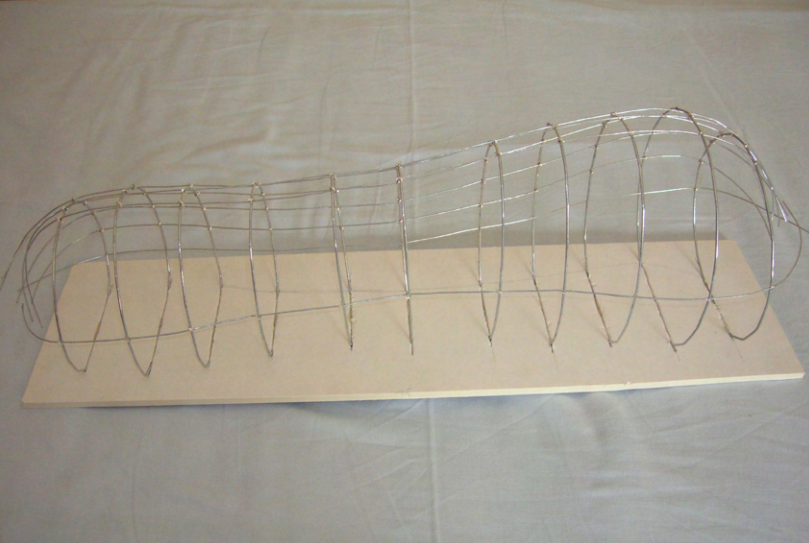

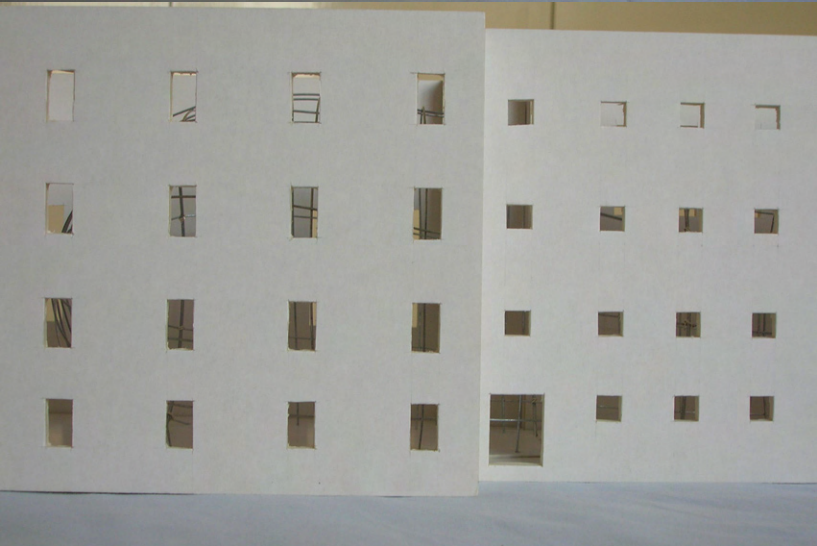
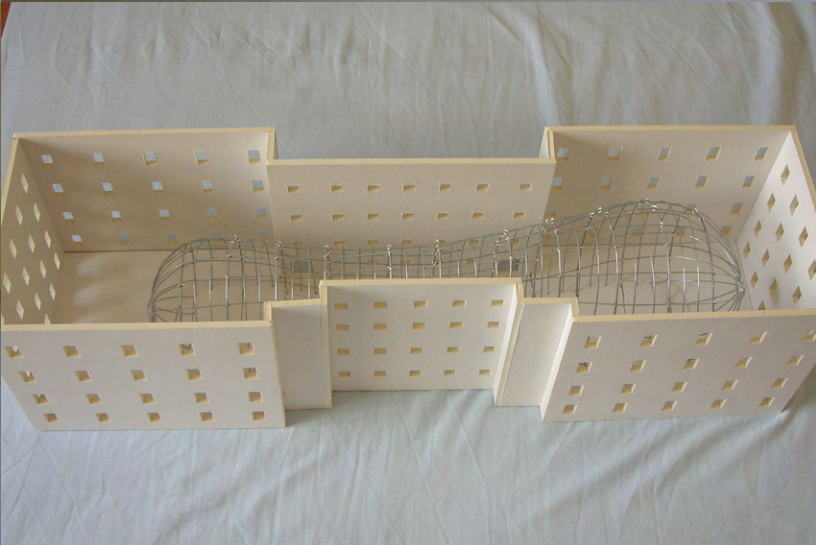
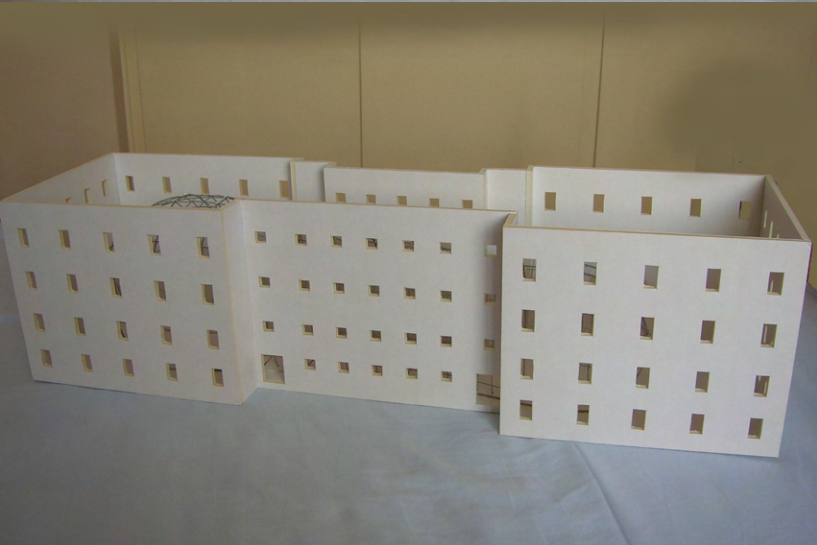
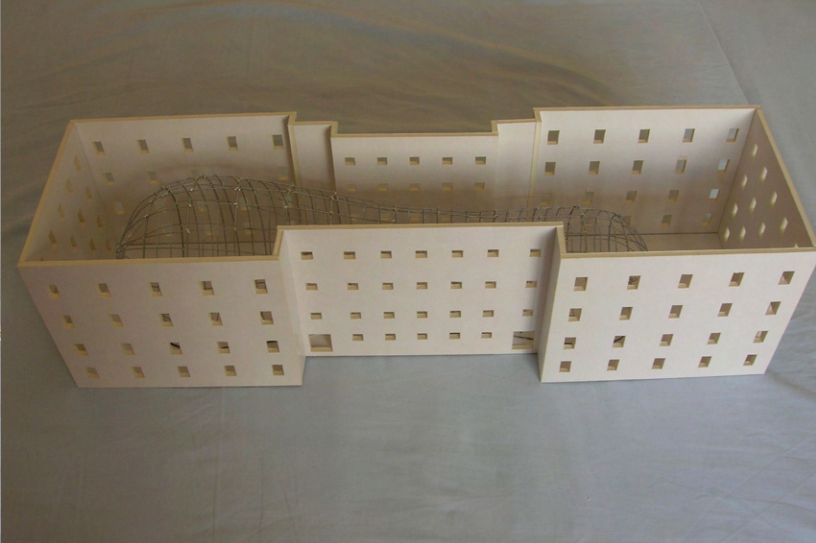
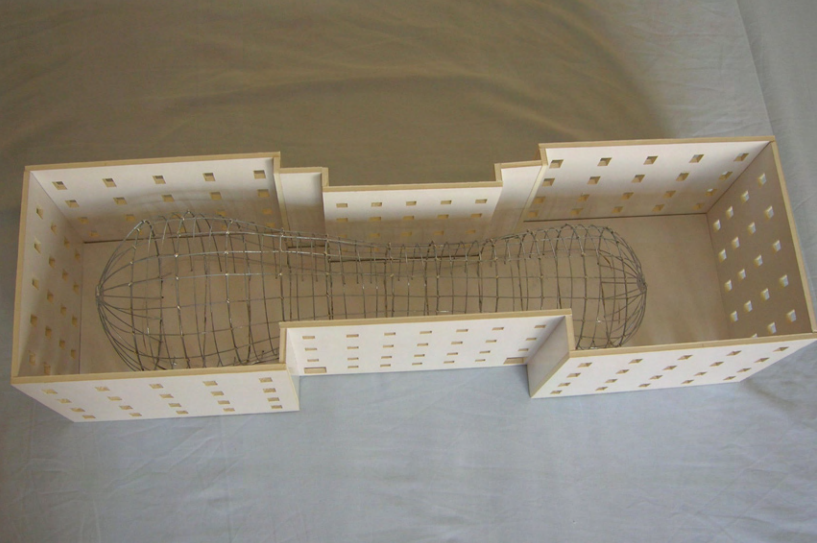

ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΜΟΣ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ "ΘΥΛΑΚΑ"

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Achenbach J., "Glass", εκδ. Prestel Publishing Ltd, 2000

Aguilar Fernandez P., «Μνήμη και Λήθη του Ισπανικού εμφυλίου», Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, 2005

Giorgio Agamben, «Homo sacer, Κυρίαρχη εξουσία και γυμνή ζωή», εκδ. Scripta, Αθήνα 2005

Giorgio Agamben, «Η μορφή της ζωής», εκδ. Ελευθεριακή κουλτούρα, Αθήνα 2003

«Ιστορικό τοπίο και ιστορική μνήμη, Το παράδειγμα της Μακρονήσου», Πρακτικά επιστημονικής συνάντησης, εκδ. Φιλίστωρ, Αθήνα 2000

Ήσυχος Μ. Α. «Από την Ιταλική αποικιοκρατία στο Διεθνές Στυλ του Λακκιού της Λέρου», Λεριακά Νέα, αρ. 218, 1994

Κολώνας Β., «Ιταλική αρχιτεκτονική στα Δωδεκάνησα», εκδ. Ολκός, 2002

Σαραντάκος Δ., «Κατά την Απριλιανή δικτατορία», Επτά Ημέρες- Καθημερινή, Αθήνα 16/11/2003

Λιόντης Κ., «Τόποι εξορίας», Επτά Ημέρες- Καθημερινή, Αθήνα 16/11/2003

Τσουνάκος Ο., «Το νομικό και ιστορικό πλαίσιο του θεσμού της εκτόπισης», Επτά Ημέρες- Καθημερινή, Αθήνα 16/11/2003

Χρηστάκης Σ. «Αλικαρνασός, Παρθένι, Ωρωπός...», Επτά Ημέρες- Καθημερινή, Αθήνα 31/07/2005

Φαρσακίδης Γ., «Τόπος εξορίας, στρατόπεδα πολιτικών εξόριστων 1948- 1972», εκδ. Σκυτάλη, Αθήνα 1994

Ευχαριστίες: Δ.Κωστόπουλος, προϊστάμενος ΓΑΚ- Τοπικού Αρχείου Λέρου
Κ. Βελής, υπεύθυνος Δημοτικού ραδιοφωνικού σταθμού Λέρου